

Aile Hekimliğinde Pandemi Yönetimi

Editör

Dr. Öğr. Üyesi İdeal Beraa YILMAZ KARTAL

Hipokrat
Yayıncılık

© 2024 Aile Hekimliğinde Pandemi Yönetimi

ISBN: 978-625-6429-77-2

Tüm hakları saklıdır. 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri yasası gereği; bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Hipokrat Yayınevi'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bölümler içinde kullanılan resim ve bilgilerin sorumluluğu o bölümün yazar(lar)ına aittir.

Editör

Dr. Öğr. Üyesi İdeal Beraa YILMAZ KARTAL

Yayıncı

Hipokrat Yayınevi

Grafik-Tasarım

Hipokrat Grafik Tasarım

Baskı - Cilt

Ankara Özgür Matbaacılık Basım Yayın Dağ. San. Tic. A.Ş.

1250 Cadde No: 25 Ostim OSB Yenimahalle / Ankara

Hipokrat
Yayıncılık

Süleyman Sırrı Cad. No:16/2 Sıhhiye
Tel: (0312) 433 03 05 - 15 ANKARA
www.hipokratkitabevi.com

Günümüzde, insanlık olarak karşılaştığımız büyük zorluklardan biri de şüphesiz pandemilerle mücadele etmektir. Pandemiler, sadece tıp alanında değil, aynı zamanda insanlık hikayesinin bir parçası olarak da önemli bir rol oynamaktadır. Her birimiz, bu beklenmedik olaylarla yüzleşirken hem bireysel hem de toplumsal düzeyde nasıl tepki vermemiz gerektiğini anlamaya çalışıyoruz. Aile hekimleri, sağlık sistemimizin ön saflarında, bu zorlu süreçte ailelerin ve toplumun sağlığını koruma görevini üstlenmiş sağlık neferleridir.

Pandemiler, sadece bireylerin sağlığını değil, aynı zamanda ailelerin, toplumların ve küresel dünyanın dengesini de ciddi şekilde sarsabilir. Bu bağlamda, aile hekimlerinin rolü daha da önem kazanmaktadır. Bu kitap, aile hekimlerinin pandemilerle başa çıkarken karşılaştıkları zorlukları anlamalarına, etkili stratejiler geliştirmelerine ve toplumlarını daha güvenli bir şekilde yönlendirmelerine yardımcı olacak bilgiler sunmayı hedeflemektedir.

Kitap, pandemilerin başlangıcından itibaren geçmiş deneyimleri ve öğrenilen dersleri inceleyerek, aile hekimlerine bu tür olaylara hazırlıklı olmaları için kılavuzluk etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, güncel bilimsel bulguları, etkili iletişim stratejilerini ve toplum sağlığını koruma yöntemlerini içeren pratik öneriler sunarak, aile hekimlerinin pandemik koşullarda etkili bir şekilde liderlik yapmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Bu zorlu süreçte, aile hekimlerinin güçlü bir liderlik sergileyerek, bilgi ve empati ile dolu bir yaklaşım benimseyerek toplumlarına rehberlik etmeleri kritik bir öneme sahiptir. Umarım bu kitap, aile hekimlerine bu liderlik rolünü daha etkili bir şekilde üstlenmelerine yardımcı olur ve pandemilerle mücadelede sağlık sistemimizin dayanıklılığını artırır.

Bu çalışmayı planlayarak biz yazarları ortak bir çatı altında toplayan editörümüze şükranlarımı sunuyor, çalışmamızın başta aile hekimleri olmak üzere tüm sağlık çalışanlarına rehber bir kaynak olmasını temenni ediyorum.

Doç. Dr. Kenan Taştan

Katkıda Bulunanlar

Editör

Dr. Öğr. Üyesi İdeal Beraa YILMAZ KARTAL

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Erzurum

Yazarlar

Dr. Öğr. Üyesi Ayfer ŞAHİN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bilkent Şehir Hastanesi Aile Hekimliği AD, Ankara

Doç. Dr. Aylin BAYDAR ARTANTAŞ

Sağlık Bakanlığı Ankara Bilkent Şehir Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Ankara

Doç. Dr. Basri Furkan DAĞCIOĞLU

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Ankara

Doç. Dr. Duygu AYHAN BAŞER

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Ankara

Uzm. Dr. Ekrem BAŞARA

Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Ankara

Dr. Öğr. Üyesi Erhan ŞİMŞEK

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Ankara

Dr. Öğr. Üyesi Ersan GÜRSOY

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Erzincan

Dr. Öğr. Üyesi İdeal Beraa YILMAZ KARTAL

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Erzurum

Doç. Dr. Kenan TAŞTAN

Alaaddin Keykubat Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Alanya

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif NAS

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi AD, Erzurum

Dr. Öğr. Üyesi Meryem BETOS KOÇAK

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Atatürk Şehir Hastanesi Aile Hekimliği AD, Balıkesir

Uzm. Dr. Pınar FAKİRULLAHOĞLU

Kayakolu 31 nolu Aile Sağlığı Merkezi, Erzurum

Uzm. Dr. Şeyma Handan AKYÖN

Gölpazarı 1 Nolu Aile Sağlığı Merkezi, Bilecik

Doç. Dr. Tarık Eren YILMAZ

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Ankara

İçindekiler

vii

Bölüm 1

Pandemiler ve Aile Hekimliği: Tarihsel Bir Bakış 1

İDEAL BERAA YILMAZ KARTAL

Pandemi Tanımı	1
Dünya Tarihinde Bilinen Önemli Pandemiler	2
Aile Hekimliğinde Pandemi Yönetimi.....	6

Bölüm 2

Salgın Hastalıkların Yayılımı ve Kontrolü.....9

EKREM BAŞARA

Salgın, Endemi, Pandemi.....	9
Epidemiyoloji ve Önemi.....	10
Salgın Hastalıkların Yayılma Yolları.....	13

Bölüm 3

Aile Hekimlerinin Pandemi Sürecindeki Rolü ve Sorumlulukları.....15

DUYGU AYHAN BAŞER

Özet.....	15
Giriş.....	15
Pandemide Aile Hekimliğinin Rolü ve Sorumlulukları	16
Pandemi Sürecinde Özel Görev ve Sorumluluklar	18
Pandemide Aile Hekimlerinin Karşılaşabileceği Güçlükler	19
Sonuç.....	21

Bölüm 4

Pandemi Döneminde Aile Hekimlerinin Psikososyal Destek Rolü23

KENAN TAŞTAN

Giriş.....	23
Pandeminin Aile Sağlığı Üzerine Etkileri.....	23
Aile Hekimlerinin Psikososyal Destekteki Rolü.....	28
Sonuç ve Öneriler	31

Bölüm 5**Aile Hekimliği Pandemi Yönetiminde Etik İlkeler33**

TARIK EREN YILMAZ

Bölüm 6**Pandemi ve Halk Sağlığı Krizlerinde Eşitsizlikler ve Hassas Gruplar43**

ERSAN GÜRSOY

Giriş.....	43
Eşitsizlikler ve Hassas Gruplar.....	43
Risk Altındaki Gruplara Yönelik Politikalar	47
Sonuç	47

Bölüm 7**Enfekte Hasta İzlemi ve Evde Bakım49**

AYLİN BAYDAR ARTANTAŞ

Bölüm 8**Aşılar ve Aile Hekimliği: Pandemiyle Mücadelede İmkanlar ve Zorluklar.....57**

ERHAN ŞİMŞEK • BASRİ FURKAN DAĞCIOĞLU

Pandemide Aile Hekimlerinin Görevleri	58
Pandemiyle Mücadelede İmkanlar.....	59
Pandemiyle Mücadelede Zorluklar	60
Sonuç	63

Bölüm 9**Pandemide Aile Sağlığı Merkezlerinin Sağlık Sistemine Entegrasyonu.....65**

AYFER ŞAHİN

Aile Hekimleri, Hastaneler ve Diğer Sağlık Kurumları Arasındaki İş Birliği.....	66
Pandemi Yönetiminde Etkili Organizasyon ve İş Birliği.....	69
Acil Durum Planları ve Uygulamaları.....	70

Bölüm 10**Telesağlık ve Uzaktan Hasta Bakımı: Pandemiyle Başa Çıkmak İçin Teknolojik Yaklaşımlar75**

ŞEYMA HANDAN AKYÖN

TeleSağlık ve TeleTıp: Tanım ve Örnekler	75
Pandemiyle Başa Çıkmak İçin TeleSağlık ve Uzaktan Hasta Bakımı.....	76
TeleSağlık ve Uzaktan Hasta Bakımının Geleceği.....	77

Bölüm 11**Aile Hekimlerinde Pandemi Eğitimi ve Yetkinlik Geliştirme.....81****MERYEM BETOS KOÇAK**

Pandemi ve Aile Hekimliği Eğitimi 82

Bölüm 12**Pandemi Sonrası Dönem: Aile Hekimliğinde Gelecek Perspektifler89****MEHMET AKİF NAS**

Pandemi Döneminde Aile Hekimliği 89

Pandemi Sonrası Dönem ve Aile Hekimliği Hedefleri 90

Bölüm 13**Aile Hekimlerinin Toplum Sağlığına Katkısı: Salgın Önleme Stratejileri95****PINAR FAKİRULLAHOĞLU**

Özet..... 95

Giriş..... 95

Sosyal Mesafe, Maske Kullanımı ve Hijyen 98

Pandemi Sonrası Süreçte Halk Sağlığı Yönetimi..... 99

